

Forslag

til

Lov om midlertidige omskolingsbidrag for langtidsarbejdsløse.

Fremsat den 8. september 1975 af *Glistrup* (FP), *Bay* (FP), *Bach* (FP), *Glensgård* (FP) og *Halvgaard* (FP).

§ 1. Denne lov gælder for de medlemmer af statsanerkendte arbejdsløhedskasser, som har været berettiget til arbejdsløhedsunderstøttelse uden afbrydelse i perioden fra 1. april 1975 til 13. september 1975.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan efter forhandling med folketingets arbejdsmarkedsudvalg ad en eller flere gange ændre datoen 1. april 1975 til en senere dato.

§ 2. Når nogen af de i § 1 omhandlede personer får beskæftigelse hos dansk arbejdsgiver, godtgør staten arbejdsgiveren 120 kr. pr. dag — dog højst 600 kr. pr. uge (søndag/lørdag) — hvori vedkommende arbejder for den pågældende arbejdsgiver og således

hverken oppebærer arbejdsløhedsunderstøttelse, er på ferie eller er fraværende på grund af sygdom.

§ 3. Arbejdsgivere kan ikke oppebære godtgørelse ifølge § 2 for personer, som i 1974 eller 1975 har været beskæftiget for vedkommende arbejdsgiver.

§ 4. Godtgørelse i medfør af § 2 udbetales ikke for den 28. marts 1976 eller senere dage og ej heller med mere end i alt 9.600 kr. for den enkelte arbejder.

§ 5. Denne lov træder i kraft straks.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Den betydelige arbejdsløshed skyldes først og fremmest, at folketinget har undladt at tage effektive skridt til at genskabe fuld beskæftigelse i perioden efter, at partierne venstre og socialdemokratiet modtog fremskridtspartiets skrivelser af 13. og 14. august 1974.

Der må derfor påhvile folketinget en meget stærk forpligtelse til hurtigst muligt at få de ubeskæftigede i arbejde igen. Dette gælder i ganske særlig grad de mennesker, som har været langtidsarbejdsløse. Tre måneders arbejdsløshed er mindst ti gange så belastende som én måneds. Først og fremmest skyldes dette nedbrydelsen af tilliden til eget menneskeværld, men også risikoen for forsumpelse, ødelæggel-

se af ægteskab og andre menneskelige relationer. Dertil kommer, at langtidsarbejdsløshed tærer i særlig grad på økonomien. Pengene, der var lagt til side, bliver brugt op. Lediggangen frister til at søge kompensation ved pengeslugende opstramminger, der efterhånden bliver vaner.

Uanset de betænkeligheder, der er forbundet med indførelse af særordninger, er situationen derfor nu en sådan, at folketinget må gøre alt, hvad gøres kan, med bevarelse af fornuften i behold for at få de langtidsarbejdsløse i beskæftigelse.

Uanset de praktiske og principielle betænkeligheder, der er forbundet med, at staten betaler tilskud til arbejdsgiverne til nedbringelse af lønomkostninger, mener forslagsstillerne derfor, at der må

iværksættes en omskolingsordning som nærmere afgrænset i nærværende lovforslag.

Arbejdsløshedsproblemet er alene et afsætningsproblem. Danske varer kan ikke sælges, fordi priserne er for høje. Det er de, fordi omkostningerne af skattetrykket er presset for højt op. Med den foreslåede tilskudsordning vil priser kunne udkalkuleres billigere end nu. Flere varer vil derfor kunne sælges og produktionen øges tilsvarende.

Forslagsstillerne er naturligvis fuldt på det rene med, at nærværende forslag ikke kan stå alene, når det gælder at afskaffe arbejdsløsheden. Det er følgeforanstaltningerne, der er de væsentlige, navnlig sænkning af omkostningsniveauet ved afvikling af indkomstskatten, retablering af tilliden til fremtiden og afvikling af alle de mange overflødige papirformaliteter og umyndiggørelsesordninger, som stækker arbejdsgivernes muligheder og lyst til at ansætte større personale.

Et noget lignende forslag blev fremsat af fremskridtsfolk som F 24 den 28. januar 1975 og var til første behandling den 6. marts 1975 (folketingets forhandlinger 1974-75, 2. samling, spalte 969-985). Det er nu uaktuelt på grund af, at de i forslaget omhandlede tidsfrister er sprængt, hvorfor nærværende forslag fremsættes.

Efter at fremskridtsgruppen i august 1974 først lancerede ideen, har den i forskellige former været prøvet i udlandet. Det enkle, næsten helt administrationsfri system, som nærværende lovforslag er udtryk for, forventes at være bedre end de fremmede ordninger.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Ordnningen kan naturligvis ikke omfatte dem, der først bliver arbejdsløse efter ordningens ikrafttræden. I første omgang må den hjælpe de mennesker, som har været arbejdsløse allerede før 1. april 1975, men det påregnes, at der meget hurtigt også kan ydes hjælp til dem, der er blevet arbejdsløse i april og maj 1975, og forhåbentlig i løbet af en måneds tid også dem, der senest har været beskæftiget i juni og juli 1975.

Til § 2.

Det har været overvejet, om ordningen alene skulle være gældende for virksomheder, der enten eksporterer, konkurrerer med importen eller er underleverandør eller serviceerhverv i forholdet til betalingsbalancevirksomheder. Når sådanne forslag ikke er fremsat, beror det på de administrative komplikationer, der vil være forbundet hermed. Når

ordningen er så kortfristet som anført i § 4, findes det ikke rimeligt at belaste ordningen med de nævnte komplikationer.

Det kan nævnes, at loven også vil gælde landbrug og andre erhverv, der ikke har magtet at give overvældende høje lønninger og derfor, som arbejdsløshedsunderstøttelsessystemet er udformet, i praksis har haft svært ved at få arbejdskraft på trods af den betydelige ledighed.

For det offentliges finanser forventes ordningen ikke at blive belastende. De mennesker, der vil berettiges til 600 kr. ugentlig i statstilskud, får i øjeblikket statsbetalt arbejdsløshedsunderstøttelse med op til 960 kr. om ugen (hvilket beløb øges fra 1. januar 1976, jfr. lov nr. 236 af 12. juni 1975 § 2). Dertil kommer, at de ved at komme i beskæftigelse vil bidrage i større omfang til det offentliges afgifts- og skatteindtægter.

Til § 3.

Forslagsstillerne mener, at arbejdsløshedsproblematikken nødvendigvis må løses ved, at arbejdstagere i vidt omfang overføres til andet arbejde end det tilvante. Det kræver hensynet til valutastillingen. Det er naturligvis beklageligt, at dårlig politisk ledelse har medført, at arbejdskraften i de forløbne år har været anvendt så uforsvarligt, som tilfældet er, og det er særdeles hårdt for de mennesker, der nu skal omskoles, men de hårde realiteter levner ingen anden mulighed. Omskoling på statslige institutioner som specialarbejderskoler o.l. er i de fleste tilfælde ikke nogen tilstrækkelig effektiv måde at løse spørgsmålene på. Langt bedre er det i reglen at lade omskolingen foregå ude i de praktiske erhvervsvirksomheder. Imidlertid er lønmodtageren i omskolingsperioden selvsagt ikke fuldt så værdifuld for arbejdsgiveren som en trænet arbejder, og bl.a. derfor må der ydes omskolingsbidrag. Dettes størrelse er af administrative grunde fastsat til et ensartet beløb. Den maksimale størrelse — mindre end 10.000 kr. — vil næppe i særlig mange tilfælde friste til at ombytte en stabil arbejdskraft med en hidtil arbejdsløs. Ordningens ulemper i den henseende bliver derfor meget begrænsede, men under alle omstændigheder er sigtet med at hjælpe de langtidsarbejdsløse fundet så væsentligt, at det har været udslagsgivende for forslagsstillerne.

Administrativt forventes ordningen at blive meget lidt belastende. Den baseres nemlig på, at medlemmer af arbejdsløshedskasserne, som er understøttelsesberettigede ved lovens ikrafttræden, får udstedt legitimationkort, på hvilket der er stemplet datoen for påbegyndelsen af seneste ledighedsperiode. Disse kort danner basis for udbetalingen af til-

skuddet til arbejdsgiveren. Denne udbetaling sker over den lokale ligningsmyndighed, der umiddelbart kan påføre kortet oplysning om, hvilke arbejdsgivere den pågældende har været beskæftiget for i 1974 og 1975.

Til § 4.

En ordning med arbejdsgivertilskud må nødvendigvis være meget kortfristet. Det forudsættes derfor, at folketinget hurtigt har vedtaget mere langsigtede foranstaltninger, som i forbindelse med sæsonforbedringen ved forårets indtræden kan bevirke, at vi undgår på ny at få arbejdsløshed. Efter forslagsstillernes mening bør disse langsigtede løsnin-

ger koncentrere sig om indkomstskattelettelser ved forhøjelser af den skattefri bundgrænse.

Til § 5.

Med den urimeligt lange tid, der er hengået siden 13. og 14. august 1974, uden at folketinget har foretaget sig noget virkelig effektivt for at bekæmpe den dengang påpegede arbejdsløshed, er det særdeles ønskeligt, at lovforslaget får en hurtig gang gennem folketinget. Det er derfor forudsat — jfr. § 1, stk. 1 — at lovforslaget er vedtaget, stadfæstet og bekendtgjort inden lørdag den 13. september 1975. Opfyldes dette ikke, må nævnte dato i § 1, stk. 1, forrykkes én eller flere uger.